

POLITICKÉ VEDY / POLITICAL SCIENCES

Časopis pre politológiu, najnovšie dejiny, medzinárodné vzťahy, bezpečnostné štúdiá / Journal for Political Sciences, Modern History, International Relations, security studies

URL of the journal / URL časopisu: <http://www.politickevedy.fpvmv.umb.sk>

Author(s) / Autor(i): Bohumír Štědroň
Article / Článok: Recenzia na knihu: Stoletý maraton
Publisher / Vydavateľ: Fakulta politických vied a medzinárodných vzťahov –
UMB Banská Bystrica / Faculty of Political Sciences
and International Relations – UMB Banská Bystrica
DOI: <http://doi.org/10.24040/politickevedy.2020.23.1.249-251>

Recommended form for quotation of the article / Odporúčaná forma citácie článku:

ŠTĚDRŇ, B. 2020. Recenzia na knihu: Stoletý maraton. In *Politické Vedy*. [online]. Vol. 23, No. 1, 2020. ISSN 1335 – 2741, pp. 249-251. Available at: <http://doi.org/10.24040/politickevedy.2020.23.1.249-251>

By submitting their contribution the author(s) agreed with the publication of the article on the online page of the journal. The publisher was given the author's / authors' permission to publish and distribute the contribution both in printed and online form. Regarding the interest to publish the article or its part in online or printed form, please contact the editorial board of the journal: politicke.vedy@umb.sk.

Poskytnutím svojho príspevku autor(i) súhlasil(i) so zverejnením článku na internetovej stránke časopisu *Politické vedy*. Vydavateľ získal súhlas autora / autorov s publikovaním a distribúciou príspevku v tlačenej i online verzii. V prípade záujmu publikovať článok alebo jeho časť v online i tlačenej podobe, kontaktujte redakčnú radu časopisu: politicke.vedy@umb.sk.

RECENZIA NA KNIHU: SLOTETÝ MARATON

BOOK REVIEW: THE HUNDRED-YEAR MARATHON

Bohumír Štědroň*

PILLSBURY, M.: *Stoletý maraton. [The Hundred-Year Marathon]*. Praha: Nakladatelství Rybka Publishers, 414 s. ISBN 978-80-87950-67-8.

Autor **Michael Pillsbury** je sinolog a bezpečnostní analytik, který již dlouhou dobu (od éry **Richarda Nixona**) působí jako expert na Čínu ve službách americké vlády. Autorova poslední kniha *Stoletý maraton* s detektivním námětem: „*tajná čínská strategie, jak vystřídát Ameriku v roli globální supervelmoci a nastolit čínský světový řád*“ (s. 3), se skládá z kreativního úvodu a 11 kapitol. Brilantně koncipovaný novinářský úvod „*Jak se opějeme rohlíkem*“ (s. 7) definuje 5 předpokládaných omylů, kterých se dopouštějí euroatlantičtí analytici, když předpokládají, že: „*Čína je na cestě k demokracii*“ a „*Čína si přeje být stejná jako my*“. (s. 19)

Úvodní kapitola *Čínský sen* obsahuje řadu dat, týkající se čínského odhodlání předstihnout Velkou Británii a srovnat krok s Amerikou (podle předsedy **Maa**), včetně velmi staré anekdoty, že brzo budou mít členové sovětského politbyra jména v čínštině.

Další dvě kapitoly *Válčící státy* a *Za Nixonem mohla přijít jedině Čína* analyzují politicko-psychologické stereotypy, které v praxi aplikovala politická elita v Číně v minulosti, ale i v současnosti. Kapitola velmi objektivně hodnotí prezidenta **R. Nixona** jako skvělého стратега i šachistu v politice, který plánuje na mnoho tahů dopředu.

* Doc. RNDr. Bohumír Štědroň, CSc. působí jako docent na Univerzitě Karlově v Praze, Českém vysokém učení technickém v Praze a Vysoké škole mezinárodních a veřejných vztahů Praha. Je předsedou České asociace Římského klubu, Prognostického klubu České manažerské asociace a ředitelem Prognostického institutu Vysoké školy mezinárodních a veřejných vztahů Praha, U Santošky 17, Praha 5, 150 00, Česká republika, e-mail: stedron@seznam.cz.

Čtvrtá kapitola *Pan Bílý a paní Zelená* je zajímavou povídkou o komunikaci se dvěma informátory z Číny. Pro čtenáře budou důležité závěrečné věty v této velmi rozvláčné kapitole: „*FBI musí na své informátory lépe dohlížet a důkladněji prověřovat informace, které nám poskytují...*“ Vzdělaný čtenář si jistě vzpomene na **Bretschneidera** z rakouské státní policie, který vykazoval fiktivní agenty, bral na ně peníze, které propíjel v hospodě u pana **Palivce**, jak popisuje **Jaroslav Hašek**. Tento model zřejmě nepostrádá univerzalitu: pracovník Státní bezpečnosti pan **Z.** (také s dlouhým německým jménem) se scházel v sedmdesátých letech v Brně s akademiky v restauraci u Filosofické fakulty Masarykovy univerzity a nařikal si na malý plat u Státní bezpečnosti („*Dělali byste to za ty peníze?*“). Jak se později po roce 1990 ukázalo, všechny hospodské povaleče vedl jako svoje agenty.

Zajímavou a zřejmě nesprávnou analýzu představuje kapitola *Amerika jako arcidábel*. Ideologicky koncipovaná kapitola nedokáže vysvětlit, že ročně podle Fulbrightovy komise odjíždí do USA studovat kolem 200 000 Číňanů a absolventi amerických univerzit zastávají významné pozice ve všech odvětvích národního hospodářství v Číně (i dcera generálního tajemníka KS Číny je absolventka Harvardu). Je realitou, že Čína neaplikovala primitivní sovětskou nevolnickou politiku o „*trestném činu opuštění republiky*“ (tj. utekl nevolník) a vycházela ze skutečnosti, že „*Číňan vždy zůstane Číňanem*“. Praktickým důsledkem této uvážlivé politiky je, že Čína dnes získává tisíce vynikajících odborníků a manažerů, kteří vystudovali v USA, založili velmi úspěšnou firmu nebo se stali vedoucím katedry, popř. děkanem, a na stáří se vrací domů, aby své rodné zemi pomohli.

Další kapitola *Kapitalistická maškaráda* obsahuje některé zajímavé ekonomické údaje. Autor zde zcela objektivně konstatuje, že čínské reformy, zahájené v roce 1978 s podporou Světové banky a dalších institucí euroatlantické zóny, přinesly pozoruhodné výsledky. Autor rovněž poukazuje na skutečnost, že dnes je Čína druhou největší ekonomikou a „*na záda se dívá už jen USA*“. (s. 203) Podle řady analytiků je vysoká produktivita práce u čínských firem důsledkem absence odborů a zejména mimořádné disciplíny a drilu, který je vyšší, než byl u hitlerovského Wehrmachtu. Z globálního pohledu je zřejmé, že současná Čína se pohybuje po trajektorii, kterou pro celou Čínu kdysi koncipoval poražený generál **Čankajšek**, a tato trajektorie vůbec neodpovídá představám zakladatele čínského státu **Mao Ce-tunga**. Současný politický systém v Číně vykazuje rysy **Bachova absolutismu**, a jde prokazatelně o konfuciánskou modifikaci marxistického náboženství.

Prognostické prvky obsahuje devátá kapitola *Čínský světový řád v roce 2049*, která konstatuje, že v roce 2050 bude čínská ekonomika mnohem větší než americká, a svět se stane unipolárním mocenským prostředím s Čínou v pozici globálního lídra. Americký dolar už nebude platit za hlavní měnu a stane se součástí vícesměnového monetárního systému. Celá kapitola kriticky hodnotí Čínu z pozice náboženství lidských práv a ignoruje skutečnost, že Čína je ve skutečnosti podle evoluční politologie modifikovanou kopií USA, a bude se USA podobat stále více. Kapitole chybí alespoň jednoduchý matematicko-statistický model, který by demonstroval vývoj vybraných základních parametrů, např. čínské ekonomiky.

Je zajímavou skutečností, že prognózy šedesátých let předpokládaly, že Japonsko brzo předstihne v ekonomických parametrech USA, ale realita byla jiná. Ekonomický vývoj každé země se pohybuje po logistické křivce, a Japonsko se dostalo později podle některých ekonomů do chronické ekonomické krize. A vývoj po logistické křivce lze s jistotou předpokládat i u Číny.

V těchto souvislostech je nutné uvést chybnou prognózu **Jeana Jacquesa Servana Schreibera** ve velmi známé knize *American Challenge* ze šedesátých let, která zní: *USA se budou Evropě zejména v technologické oblasti neustále vzdalovat*. Ve skutečnosti evropské země USA dostihly a dokonce předstihly (projekt CONCORD, nebo přistání evropské sondy ESA na záhadném Saturnově měsíci Titanu aj.). USA mají náskok před Čínou v řadě oblastí, např. v technologii superrychých kvantových počítačů, které již firmy IBM a GOOGLE uvedly na komerční trh. Při mimořádné soutěživosti amerických firem i politiků nelze předpokládat, že by USA mohla zaostávat v důležitých oblastech – projekt APOLLO předstihl v krátké době a pokořil SSSR přistáním člověka na Měsíci. Proto nelze vyloučit možnou diskontinuitu: pokud USA zefektivní svůj politický systém, např. volbou prezidenta jen na jedno funkční období, a v Číně dojde k monarchizaci a degeneraci politického systému i únavě politických a manažerských elit, nemusí k předpokládanému předstizení USA vůbec dojít.

Celkově vzato, nová kniha obsahuje obrovské množství detailních údajů a zajímavých příběhů, ale autor **Michael Pillsbury** je nedokázal zařadit do strategických a politických souvislostí, do nichž objektivně patří. Monografii lze doporučit nejen posluchačům i pedagogům vysokých škol, ale i vrcholovým manažerům, ekonomům a politikům.